Magazin

Tudor GEORGE

RUGBYST AM FOST...

Rugbyst am fost și din „placaj", adese,
Pămîntul m-a respins ca pe-un resort
Și-abia acuma-ncepe să m-apese
Adevărata moarte :
gata, Sport !

Am sărutat, precum Anteu, pămîntul,
De-atîtea ori și iar în spic crescui...
De-acum, destul !
Cînd l-oi pupa, mi-i gîndul
C-am să rămîn etern la pieptul lui !

Știam eu bine ! Presimțeam o moarte,
Ce mă-nceța și-mi strecura fiori,
Că-nfrîngerea din urmă nu-i departe —
Orice sportiv murind **de două ori** !

Întîia moarte încă-i mult mai cruntă
Decît **a doua**
— ce te ia de tot —
Căci te mai lasă-n zarea ta căruntă,
Să-ți vezi dărăpănatul, frîntul ciot !

Din tot ce-ai fost, dintr-un stejar de-alt'dată,
Cu toamna-n crîng, te spulberi și te-nclini,
Cad mușchii, flasc, cu frunza scuturată,
Clătinător, te-ntorci spre rădăcini !

Ți-oi aminti de-a primăverii ruguri
Prin vîntul tînăr al acelui timp,
Cînd și-ntețeau speranțele din muguri
Comații pomi, ca facla din Olimp !

Atlet superb al Nikei-Samothracii,
L-antrecere, te-npintenai, ușor,
Cu ciutele, cu vîntul, cu copacii,
Cu Hérmes — cel cu aripi la picior !

Avîntul tău, de-atunci, cu cît nesaț e
Mai intensiv, acum, mai telegar !
Sprintai prelung, prinzînd tot ceru-n brațe,
Te prăbușai, spre finish, ca Icar !

Mai știi, la rugby
— aripă de clasă ! —
Pe cînd țîșneai înspre „eseu", de-a drept.
C-o patimă de zeu, impetuoasă,
Cu mingea-n pumn
— ca inima din piept ? !

Ți-oi aminti de glorioase zile,
Cînd, prin vacarmul marei bătălii,
Iscat mai bătăios decît Ahile,
Croindu-ți pîrtii, reușeai „să-nscrii" !

O, soră-a lui Apollo,
— Artemiza,
Nici tu, plăcîndu-ți cerbul tău căzut,
Nu-mbrățișai cu-atîta patos priza
Cum, deseori, simții
— „placat în but" !

Nici cerbul tău cu „halali !" pe urmă
Pericolul nu-l simte sub călcîi —
Pe cînd ogarii tăi, gonind, l-adulmă, —
Ca purtătorul mingei
șvungul lui !

O, ani frumoși ! O, ani bărbați, adio !
V-ați stins și voi, cum tot ce-i neperen !
O, **primăvara-mea** n-oi mai trăi-o !
Mi-aplec sub iarnă rugul meu de ren !..

Cu-atît rămîi din trecerea prin lume,
C-un gest superb din repezitul mers,
Cu-ncrederea c-ai scrijelat, anume,
Parafa ta astrală-n Univers !

O, eu știam, de mult prevestitoare,
Această moarte
— **cea dintîi** a mea ! —
Cînd m-or lăsa truditele picioare
Răpus, cum cerbul miruit în stea !

La ce, deci, ochii încă-mi mai sînt ageri
Și setea-alergăturii înc-o am
Spre orizontul veșnicei-atrageri,
Cînd, ca un arbor, mă-nchircesc sub ram ? !

La ce, deci, să-i mai simt dinamei patemi
Detenta slută, bontul catapult
Și dragostea cărarea ei arate-mi,
Cînd prăbușit în seva mea exult ? !

La ce, deci, astei inimi să-i simt încă
Grădinile schimbate-n mărăcini,
Cînd, învîrstat în iarna mea adîncă,
Picioru-și trage umbra-n rădăcini ? !

Am înțeles, de-atunci, care mi-i partea
Și — împăcat — destinul meu mi-l cer,
Mi-aștept și eu ca renul nordic moartea —
Copac pleoștit, cu coarnele de ger...

A doua moarte nu se mai regretă :
Izbăvitoare-i ea !
Păstrez un gînd
Ca un altoi prin timpuri, o ștafetă,
Spre schimbul ce-o veni, curînd-curînd...

Să vie viscol — viespile zăpezii !
Voi tot visa...
Tu, arbor tînăr, ieși
În pragul primăverii,
Zorii vezi-i
Cu-obrazul tău ca floarea de cireși !

De vei vedea cum arborii-și strămută,
Vii, umbra lor, sub astrul ce-apără,
Transformă-te și tu-n copac, or ciută,
Cu facla-n vînt
aleargă-n vînt și tu !

Valeriu GORUNESCU

STEAUA ROTUNDĂ A FOTBALISTULUI

Să vorbim cu multă cucernicie
despre marile stadioane,
despre fotbal,
despre jocul nevinovat,
miraculos
și tandru al unei stele de gumă
ce caută o plasă
nouăzeci de minute.
De ce n-avem în fiecare piață
o statuie a jucătorilor de fotbal —
acești Adonișii care pledează
pentru bărbăție într-un chip
atît de puțin odios ?
Unde e monumentul mesianicului
binefăcător
care a spălat arenele de sînge,
aruncînd pe gazonul festiv
magia unei mingi nestatornice ?
Nici sfîntul Petru n-a făcut mai mult
— din bazilica lui romană în formă
de harbuz,
cu toate sacrele enciclice,
pentru gîtile învățate să se sfîșie,
să se spele cu sînge pe față,
să bea sînge din fiale de aur —
decît primul meci internațional
de la Glasgow.
Cine nu știe că Minotaurul din
Cnossos,
înainte de a fi răpus de Teseu,
se hrănea cu nu mai puțin decît
șapte flăcăi zdraveni și șapte fete,
împlinite,
pe săptămînă,
divertisment căpcăun al adorației
Taurului ?

Eroii germanici, căzuți pe cîmpul
de luptă,
abia ajungeau în Walhala
și îndată reîncepeau jocurile
războinice,
sub privirile încruntate ale zeului Odin,
nemulțumit de cîte ori spada
nu reteza în plin.
De sub cenușă ni se cască și astăzi
marele amfiteatru din Pompei,
unde-și pierdeau viața gladiatorii
bătîndu-se, între ei, ori cu fiarele
flămînde.
Pentru onorabilii cetățeni
ai cetății calcinate
cele două teatre vechi deveniseră
neîncăpătate : la un moment dat
au mai ridicat încă unul, cu galerii
și loji discrete, rezervate matroanelor —
să-și poată și ele îndestula privirile
cu spectacolul
unor nefericiți prizonieri ce se
spintecă.
— Aceasta a fost lumea veche ! veți
zice.
Să n-o uităm atunci nici pe cea „nouă"
cînd Hernando Cortes a pătruns
pentru prima oară în împărăția
Aztecilor,
atotputernicul stăpînitor Montezuma
i-a dus pe îndrăzneții spanioli
în templul idolului războiului,
la ferocele Huitzilopochtli :
aici erau înșiruite pe funți,
de-a lungul pereților,
peste o sută treizeci de mii de cranii,
albe, uscate, goale cranii,
ale celor sacrificați sinistrei divinități
și înfulecați apoi pînă la
ultimul oscior
de triburile aztece,
totdeauna sensibile
la astfel de „trufandale".
Pe ruinele capitalei lor de atunci —
Tenochtitlan,
s-a ridicat nouă metropolă
a Mexicului :
în ea a explodat, suav,
cea de-a XIX-a ediție
a Jocurilor Olimpice.
Cu acest prilej, un balon de azur,
o stea pașnică, a descris
o superb de copilărească elipsă
pe stadionul sub care,
cu cinci sute de ani în urmă
nefericiții feciori ai toltecilor,
poate,
erau căsăpiți
de cuțitele unor preoți în delir.

Mulțimea — o, binecuvîntată
transformare ! —
protestează acum la un fault
trecut cu vederea,
mai știi ? —
de un arbitru părtinitor
și nu mai vrea nici sînge,
nici tauri,
nici gladiatori ;
se declară mulțumită
doar c-un zbor de minge tot sălțînd
pe gazonul tuns scurt
ca un breton de școlar.
O satisface doar un balon în zbor.
Unde e statuia Fotbalistului din for ?

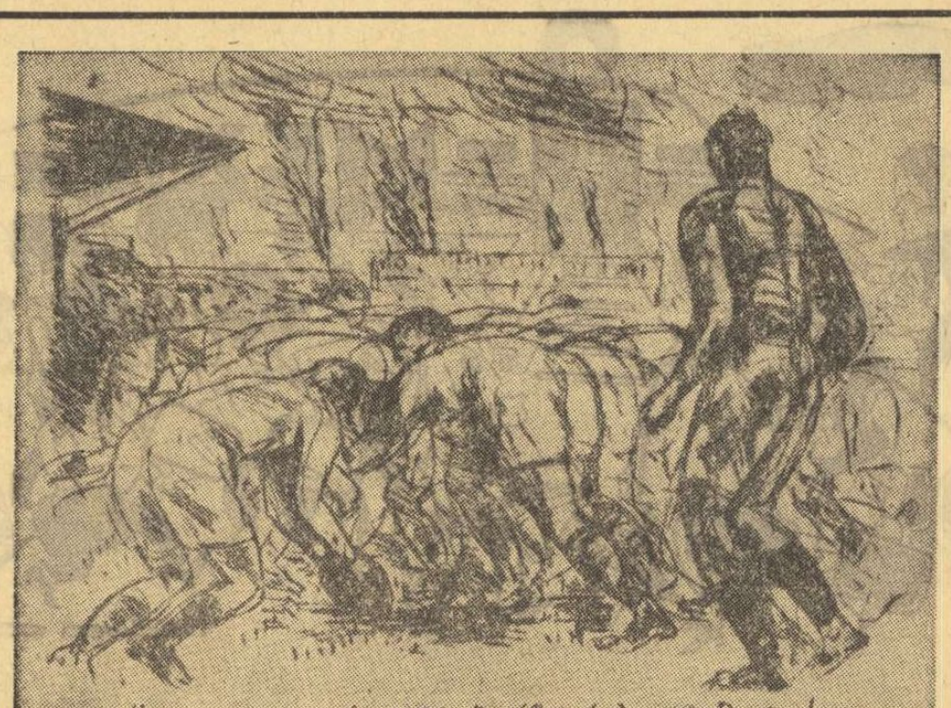

Schița „Grămadă de rugby" a celebrului pictor francez contemporan André Dunoyer de Segonzac

Coman ȘOVA

Tricolorilor

Aleargă șansa printre
jucători
E umbră albastră
Palidă ca ziua ;
Un Puck alunecos
Ce curge cîte-odată
Pe un picior
Și-n gol aleargă...
Apoi dispare iar,
În barba „înaintașului"
mijită, —
Dar Puck a fost cu noi,
Chiar Puck ;
Pe aripe de aer ne va duce
În hora celor 16.
Coboară Puck
În glezna celor „11 T",
Tu, umbră albastră
Palidă ca ziua
Și imnul va suna...

Mircea BONDA

Aruncarea ciocanului

Rotații
rotații
în jurul unei spirale
cu ochii deschiși
cu tribunele pornind
în călătorie rotitoare
cu cerul rotindu-se clătinat
pînă dincolo de albastru

Stadionul — noaptea

Noaptea tribunele adorm
culcîndu-și tîmpla
în poalele tălăngilor
rămase ecou.
Prin tunel
cu mingea în mînă
trecem noi
intonînd marșul
microbiștilor
Nevestele dorm alături
și noi sîntem
departe
din nou departe
mergînd în mîini
frămîntînd gazonul în
crampoane
și demonstrîndu-i lui
Dumitrache
cum se bate un 11 metri

PSEUDOKINEGETIKOS

Nu despre Odobescu vreau să vorbesc, deși ar fi multe de spus despre el, chiar pentru sportivi, dar o voi face, poate, cu altă ocazie. Vreau să vorbesc de astă dată despre falsa mea patimă vînătorească și despre ceea ce m-a atras, atrăgîndu-i probabil, și pe alții, spre doborîrea diverselor vietăți terestre și aeriene din marele crîng al naturii. Sincer să fiu, trebuie s-o mărturisesc de la bun început, n-am doborît în viața mea nici cel puțin o becațină, vînător însă am fost cu toate acestea. Atît de pasionat chiar, încît, citind zilele acestea despre pregătirile ce se fac pentru deschiderea sezonului de vînătoare a iepurilor și fazanilor, am tresărit, amintindu-mi de alte toamne, tîrzii și zgribulite, cînd hoinăream cu pușca pe-un umăr. Însă nu hoinăream după vreun vînat, ci după ceea ce e mai captivant în patima asta : întîlnirea cu peisajul limpezit de primele brume, geometrizat de urzeala crengilor scrumite după căderea ultimelor frunze, respirînd proaspăt și înalt în amiezile cu un soare conturat precis, ca o farfurie de aur azvîrlită în hăurile vinete.

Dacă arma nu mi-a fost, cred, niciodată încărcată, este pentru că am văzut, în copilărie, nestemata ce ardea rece în ochii unui iepure împușcat. Cu toate acestea n-am renunțat la pușcă, probabil fiindcă speram din străfundul ființei mele să dau o dată peste Fiara teribilă, întruchipînd întreaga sălbăticie a răului și teroarei, pe care s-o pot doborî, nu din pînda lașă de după tufe, ci frontal, înaintînd țintă către ea și ochind-o fără greș, între sprîncene. Nu este vînător care să nu fi nutrit, în taină, speranța asta atavică de a întîlni fiara, o fiară care nu este pradă, ci e simbolul forței ostile vieții, ce trebuie ucisă.

Țin minte că am fost, demult, la o vînătoare, cu Mihail Sadoveanu și Emanoil Bucuță, peste mirișt ile mureșene dintre Brîncovenești și Aluniș. Ziua senină de toamnă strălucea clar sub bolta albastră a cerului și peste cîmpiile goale se așternuse o liniște nemărginită. Prin văzduh plutea, sus de tot, un vultur cu gîtul alungit către călimanul din zare. Nici vorbă de iepuri sau fazani ; am întîlnit doar un cioban, care moțăia sub o tohoarcă mițoasă de oaie. Niște sticleți au rămas cuminți pe-o cracă de păr sălbatic cînd am trecut pe lîngă ei : nu le era frică de puști, poate pentru că nici nu le cunoșteau eficacitatea ! Ne aflam într-un colț fericit al lumii, și cînd am făcut un foc de vreascuri ca să prăjim slănina, la care aveam o pîine aromitoare de secară, cîteva cepe liliachii și-un clondir cu vin de Teaca, fericirea a fost fără margini.

— Asta e bucuria cea mai mare a vînătorului, nu tolba plină de lești — a murmurat Mihail Sadoveanu. Poți dobori o grămadă de iepuri, dar fără popasul și gustarea vînătorească se cheamă că tot n-ai fost la vînat și nu te-ai ales cu mare lucru...

Fiindcă începe sezonul vînătorii, mă gîndesc cu invidie la senzația fericită pe care o vor încerca, rătăcind pe prundișuri și în dumbrăvi, adepții numeroși ai cinegeticii. Nu pot să-i însoțesc decît cu gîndul, pe șesurile largi, sub ușoara pîclă de noiembrie, pînă dincolo de orizont, unde gustările vînătorești par preparate parcă de însăși Diana, cea care, zeitate fiind și avînd puteri discreționare asupra muritorilor, l-a prefăcut pe Acteon în cerb și l-a dat pradă haitei sale de cîini hămesiți.

George SBÂRCEA

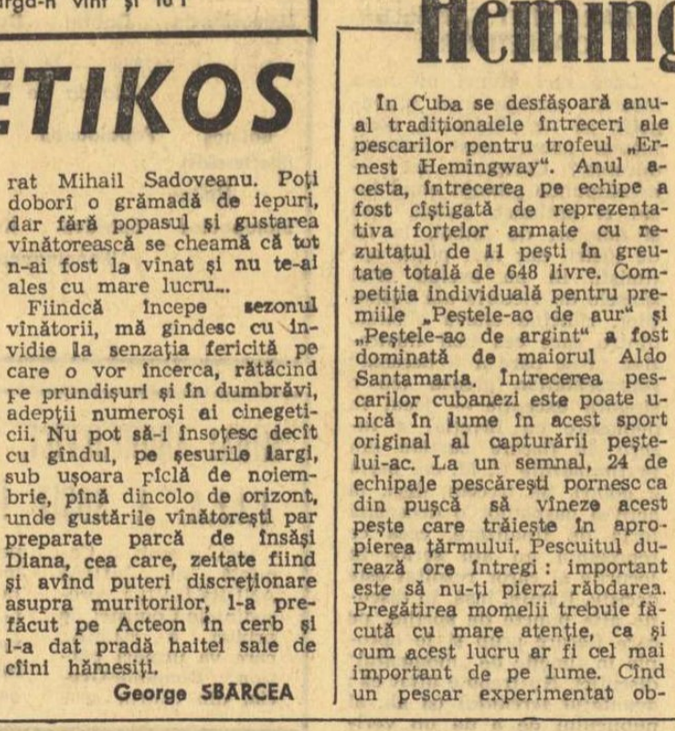

„Săritura cu prăjina", *gravura premiată a polonezului Mieczyslaw Wejman la Bienala de la Madrid*

Sportul în lumea artelor

● În Italia, ca și în alte țări, numărul marilor sportivi solicitați să apară în filme este în continuă creștere. Cea mai proaspătă achiziție de acest fel este jucătorul de tenis Nicola Pietrangeli, căruia regizorul Duccio Tessari i-a încredințat pentru început rolul principal într-un film intitulat „Meci-bol", în care va avea ca parteneră pe cunoscuta actriță Virna Lisi.

● La apariția noului său roman „Il buio e il miele", scriitorul italian Giovanni Arpino a fost întrebat de ce se ocupă de sport. O face, ca și alți scriitori, din spirit civic ? Sau sportul îi provoacă emoții autentice ? Iată răspunsul : „Am fost un fotbalist mediocru, un foarte prost alergător de 400 metri, un mediocru aruncător de greutate, un bun luptător la greco-romane (la paisprezece ani). Nu mă ocup de sport, cum se ocupă alții de bucătărie sau de vinurile rare. Nici emoții nu-mi dă sportul. Scriu despre sport așa cum, dacă pot spune, scrie Eugenio Montale despre muzică. De altfel, mi-am făcut o profesiune de critic sportiv pentru că sportul e o chestiune serioasă. Și apoi, e unul din ultimele prilejuri de a mă ancora cît de cît în viața de azi. Dacă n-aș face nici atît, s-ar putea să cad victimă cine știe cărei forțe centrifuge".

● Alexandr Gorelik (partenerul Tatianei Juk), medaliat cu argint la Jocurile Olimpice de la Grenoble și la una din edițiile campionatului european de patinaj artistic, a abandonat activitatea competițională în favoarea cinematografului. El este protagonistul filmului „Oglinda albastră", pe care-l realizează regizorul Viktor Sokolov în studiourile „Lenfilm".

● Viitorul film al lui Serge Kobler se numește „Algele albastre" și descrie aventurile unui funcționar care încearcă să facă o carieră în ciclism pentru a evada din viața sa ternă. Philippe Avron și Caroline Cellier vor fi eroii acestei comedii.

● După trei ani, Gino Cervi revine pe scena teatrului Parioli din Roma în comedia lui Georges Feydeau, „Domnul se duce la meci". E vorba de un soț căruia meciurile de fotbal îi servesc ca pretext pentru escapade extrasportive și extraconjugale. Succesul spectacolului a determinat contractarea unui turneu în Italia cu această piesă găsită interesantă — mai ales de soțiile iubitorilor de fotbal !

● Un enorm succes de public obține la „Teatro Sistina", din Roma, ansamblul coregrafic Merce Cunningham — Carolyn Brown cu producția „How to pass, kick, full and run" (cum să pasezi, să lovești, să cazi și să alergi), pe muzică de Pauline Oliveros. Baletul este inspirat din momentele caracteristice cele mai interesante ale meciurilor de fotbal.

Hemingway și peștele-ac

În Cuba se desfășoară anual tradiționalele întreceri ale pescarilor pentru trofeul „Ernest Hemingway". Anul acesta, întrecerea pe echipe a fost cîștigată de reprezentativa forțelor armate cu rezultatul de 11 pești în greutate totală de 648 livre. Competiția individuală pentru premiile „Peștele-ac de aur" și „Peștele-ac de argint" a fost dominată de maiorul Aldo Santamaria. Întrecerea pescarilor cubanezi este poate unică în lume în acest sport original al capturării peștelui-ac. La un semnal, 24 de echipaje pescărești pornesc ca din pușcă să vîneze acest pește care trăiește în apropierea țărmului. Pescuitul durează ore întregi : important este să nu-ți pierzi răbdarea. Pregătirea momelii trebuie făcută cu mare atenție, ca și cum acest lucru ar fi cel mai important de pe lume. Cînd un pescar experimentat observă că peștele se apropie de momeală, el caută totdeauna să-i inspire acestuia încredere, îl lasă în pace pînă în momentul cînd peștele „mușcă". În acea clipă, omul se dezlănțuie, dovedindu-și toată măiestria în manevrarea bărcii, în mînuitul harponului cu care dă lovitura de grație, precum și în scoaterea peștelui din apă. Cel mai greu pește-ac prins în decursul anilor, în cadrul acestor întreceri, a cîntărit 228 de livre (livra cubaneză are 460 de grame).

Trebuie arătat că peștele-ac înoată întotdeauna împotriva curentului, a vestitului Golfstream, pe care l-a iubit și l-a descris Hemingway. Despre autorul „Bătrînului și marea" se povestește că într-o zi a plecat, pe barca sa „Pillar", să vîneze peștele-ac. Dar nici unul din exemplarele întîlnite nu l-a mulțumit pe pasionatul pescar. Atunci el a intrat în Oceanul Pacific, ajungînd pînă aproape de țărmurile statului Peru. Acolo, a prins un pește-ac enorm și s-a mulțumit numai cu acest unic trofeu, reîntorcîndu-se acasă. Cînd era vorba despre pescuit sau vînătoare, Hemingway nu-și avea egal, se prefăcea într-un adevărat diavol... De aceea nu e de mirare că una dintre cele mai frumoase întreceri de pescuit îi poartă cu mîndrie numele.

Al. SIMOC

Petre DRAGU

AUTOGOL

Perforată, tîmpla porții păstrează urma
Balonului stupid — doar că nu curge sînge —
În vreme ce fundașul făptaș rămîne-ngenunchear,
Încremenit, străin și inutil
Ca revolverul fumegînd al sinucigașului...

Selecțiuni

„MAREA SPERANȚĂ ALBĂ"

Premiile anuale Pulitzer sînt considerate drept cea mai înaltă distincție americană în domeniul artelor, literelor și jurnalisticii. Acordat pentru a 53-a oară, premiul Pulitzer pentru dramaturgie a revenit în 1969 lui Howard Sackler pentru prima sa piesă, prezentată pe Broadway sub titlul „The great white hope" (Marea speranță albă). Opera retrasează cariera lui Jack Johnson, primul negru deținător al titlului de campion mondial profesionist de box la categoria grea, titlu pe care nu l-a cedat din 1908 pînă în 1915.

Pe numele său adevărat John Arthur, născut la Galveston în 1878, Jack Johnson devine campion al lumii la 26 decembrie 1908, la Sidney, unde-l învinge pe Tommy Burns prin k.o. tehnic în runda a 14-a. Își confirmă valoarea printr-o strălucită victorie asupra lui James Jeffries, la Reno, în 1910. Jeffries (el însuși campion mondial între 1899 și 1905), care se retrăsese neînvins din box, a încercat această tardivă revenire pentru a reda albilor titlul. Înfrîngerea sa totală, prin k.o. tehnic în runda a 15-a, a decepționat lumea rasiștilor americani, în sînul căreia meciul a avut un mare răsunet.

Prin 1912, Jack Johnson a vizitat și Bucureștiul, în cadrul unui turneu european, făcînd demonstrații la circul Sidoli.

Dar despre piesa care a obținut elogiile neprecupețite ale întregii prese americane, criticul Alf Adania ne oferă (în „Contemporanul") o dare de seamă competentă și atrăgătoare.

„Această neobișnuit de lungă piesă — în 3 acte, divizate în 23 de tablouri animate de 62 de personaje — este un semidocumentar. Inspirată de triumful și martiriul boxerului Jack Johnson, care a devenit în 1908 primul negru deținător al titlului de campion mondial la categoria grea, „Marea speranță albă" are totuși un pregnant accent contemporan. Nu numai datorită izbitorului paralelism dintre cariera lui Jack Johnson și aceea a lui Muhammad Ali (n. n. Cassius Clay), ci și modului atît de expresiv în care prefigurează acerba confruntare socială și politică dintre albi și negri din America zilelor noastre.

Din clipa în care Jack Jefferson (protagonistul lui Sackler) ajunge campion, impresarul Dan — ca și întreaga faună a boxului american — are senzația că „lumea a fost cuprinsă de o umbră, care a întunecat-o", iar oficialitatea declară ritos — prin intermediul agentului federal Dixon — că „nu poate îngădui ca imaginea acestui om să impresioneze și să agite pe ceilalți negri". În consecință, cei mai respectabili promotori ai „supremației albe" nu vor ezita să-și unească forțele cu cei mai corupți exponenți ai „sportului", pentru a îndepărta această amenințătoare „umbră" și a distruge această primejdioasă „imagine".

După cîteva întructuoase tentative de a se găsi o „mare speranță albă" care să-l poată învinge pe Jefferson, procuratura din Chicago recurge la soluția extremă a unei înscenări judiciare. Campionul este condamnat la trei ani închisoare și la o amendă de 25 000 de dolari, sub pretextul că ar fi „sedus-o" pe logodnica sa albă Ellie, deși ea infirmă în modul cel mai categoric această falsă acuzație. Convins că „lumea nu este închistată în aceste patruzeci și opt de state", Jefferson fuge împreună cu Ellie în Europa, exclamînd plin de exuberanță : „Sînt tînăr, sînt campion mondial ! Vreau să trăiesc, vreau să lupt !"

Urmărit necontenit de spectrul aceleiași „supremații albe", nu poate însă să mai lupte nici la Londra, nici la Paris, nici la Berlin. În cele din urmă, pentru a-și putea asigura existența, se vede nevoit să accepte să apară pe scena unui cabaret d'u Budapesta, într-o parodie după „Coliba unchiului Tom", alături de Ellie și de fidelul său antrenor Tick. Și, culmea degradării, ca și cînd această umilință n-ar fi fost de ajuns, mai este pe deasupra și fluierat.

Între timp, în Statele Unite n-a încetat nici o clipă goana după „marea speranță albă" care să redea „poporului" onoarea pierdută. Exasperată de repetatele ei insuccese, oficialitatea îi transmite lui Jefferson propunerea de a se lăsa învins de un mediocru boxer alb în schimbul unei comutări a sentinței. Jefferson refuză cu vehemență. Dar, complet distrus, după sinuciderea lui Ellie, nu mai are nici o reticență și se întoarce „acasă". Aici își va ceda titlul, după o îndîrjită rezistență în urma căreia „învingătorul" este redus la o informă masă de carne sîngerîndă, purtată triumfal pe umeri de exaltații ei suporteri.

Walter Kerr a caracterizat admirabil „Marea speranță albă" atunci cînd a scris, în „New York Times" că este „o piesă despre un om căruia nu-i e teamă de nimic, scrisă de un om căruia nu-i e teamă de teatru". Fiindcă, fără îndoială, „Marea speranță albă" n-ar fi avut o atît de amplă rezonanță și n-ar fi obținut nici sufragiile spectatorilor, nici premiul Pulitzer dacă Sackler n-ar fi scris o tradițională „piesă bine construită", cu personaje și situații clar conturate și cu o trepidantă acțiune ale cărei principale episoade se desfășoară pe scenă, iar nu în culise. O perfectă melodramă, în care — în acompaniamentul spirituals-urilor, al gongurilor și al uralelor mulțimilor — scenele patetice alternează cu altele de vodevil, pentru a ne oferi posibilitatea de a revedea cîteva din figurile cele mai stereotipe ale mitologiei americane : foști campioni în degringoladă, duioase mame negre, impresari irlandezi fără prea multe scrupule, mucalîți manageri evrei, proști pastori de culoare, ageri reporteri sportivi, ca și crunți agenți federali".